

Nr 3.

Av herr **Nilsson, Petrus, m. fl.**, *angående bestämmelser om märkningstvång.*

Frågan om ursprungsbeteckning för importerade varor har vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens prövning utan att hittills föranleda något positivt resultat, ehuru det i allmänhet erkänts vara ett beaktansvärt önskemål ur såväl producenters som konsumenters synpunkt, att möjlighet beredes att utan svårighet konstatera om en vara är av inhemskt eller utländskt ursprung.

Under depressionsåren efter kriget, då industriell arbetslöshet i större omfattning rådde och stort intresse inom olika läger gjorde sig gällande att förmå allmänheten att använda sig av inom Sverige tillverkade industrivaror, väcktes vid flera tillfällen motioner i riksdagen med begäran om införande av bestämmelser angående märkning av importerade industrivaror, och styrelsen för Sveriges industriförbund ingav den 10 mars 1922 en utförligt motiverad framställning till Kungl. Maj:t i samma syfte. Vid 1923 års riksdag uttalade första kammarens andra tillfälliga utskott och andra kammarens fjärde tillfälliga utskott med anledning av inom båda kamrarna väckta motioner, att den ifrågasatta märkningen i vissa fall av importerade varor med säkerhet skulle vara till gagn för såväl den konsumerande allmänheten som de av frågan berörda producerande företagen. Yrkandet om skrivelse till Kungl. Maj:t avstyrktes endast på den grund, att frågan redan, genom industriförbundets nyss nämnda skrivelse, vore föremål för Kungl. Maj:ts prövning. År 1926 yrkades av en motionär i andra kammaren införande av bestämmelser om märkning av importerade handskar. »Det torde vara en rimlig begäran», framhöll motionären, »att en köpare av handskar genast kan se, om det är svensk eller utländsk vara han erhåller. Och för den del av svenska folket, som hyllar satsen: Köp svenska varor, är det nödvändigt, att det å utländsk vara klart och tydligt anges, att den är importerad.» Andra lagutskottet avstyrkte i sitt utlåtande nr 5 motionen under motivering, att utredning påginge inom handelsdepartementet och inom kort vore slutförd, varför utskottet trodde det kunna förutsättas, att Kungl. Maj:t inom den närmaste tiden komme att fatta beslut i ärendet.

Visserligen ha berörda framställningar endast rört industriprodukter, men det borde vara av minst lika stort nationellt intresse, att importerade jordbruksprodukter icke utbjudas som svenska. Parollen »köp svenska varor» är icke mindre behjärtansvärd i fråga om livsmedel än i fråga om industrivaror, och givetvis ligger under kraven på ursprungsbeteckning en önskan att vinna ökad avsättning för inhemska produkter. Vad konsumenterna beträffar bör det i synnerhet ligga i deras intresse att få veta vad slags livsmedel de köpa. De enda, som möjligen kunna ha invändningar att göra, skulle vara ett fåtal importörer och mellanhänder, men den stora massan producenter och konsumenter torde ha välgrundad rätt att få sina intressen beaktade i större utsträckning än dessa.

Märkning av importvaror har utomlands under de sistförflutna åren tillgripits i stor utsträckning, man kan nästan säga, att det blivit en allmän regel att märka vissa slag av importvaror.

I Norge antogs sistlidet år en lag om ursprungsbeteckning, enligt vilken Konungen bemyndigades bestämma, att vissa varuslag icke må salubjudas eller försälas i Norge eller importeras från utlandet, med mindre varornas norska eller utländska ursprung eller tillverknings- eller ursprungsarten därå angivas. Konungen äger utfärda närmare bestämmelser samt anordna nödig kontroll över lagens efterlevnad.

Danmark har sedan lång tid tillbaka haft effektivt märkningstvång för ett stort antal produkter. Enligt lagen om handel med smör och utländska jordbruksalster den 12 april 1911, vilken upphävde förut gällande märkningslag, skall utländskt smör vid import för försäljning eller reexport å emballaget vara försett med uppgift om det utländska ursprunget. Ägg, fett, talg och honung, kött, slaktavfall, köttkonserver, korv och andra beredda köttvaror av häst, nötkreatur, får, get och svin samt fjäderfä skola vid import å emballaget eller, därest de icke äro förpackade, å själva varan vara märkta med uppgift om det utländska ursprunget. Färskt kött skall utom å emballaget vara försett med märkning även å själva varan. Enligt lag den 31 mars 1926 om märkning av hästar och klövbärande djur, vilka införas till riket, bemyndigades lantbruksministern förordna, att sådana djur samt kött och slaktavfall därav skola vara märkt på ett sätt, som anger deras utländska ursprung. Enligt kungörelse av lantbruksministern den 14 maj 1927 är import till Danmark av nötkreatur, får, get och svin förbjuden, ehuru sådan import må ske från Sverige, Norge och Island under villkor, att djuren nedslaktas. Köttet skall därvid stämplas med ett märke innehållande ordet »Udenlandsk». Enligt lagen om bestämmelser mot illojal konkurrens och varubeteckning den 29 mars 1924 § 14 bemyndigades handelsministern att i samråd med centralorganisationerna för danskt näringsliv bestämma, att vissa varuslag icke må salubjudas eller försälas i detalj utan att vara försedda med uppgift om huruvida varan är dansk eller utländsk eller om tillverknings- eller ursprungsarten. Med stöd av nämnda lag ha sedermera vissa kun-

görelser meddelats, bland annat en kungörelse den 5 augusti 1929 i avsikt att skydda fruktodlingen.

I Storbritannien ersattes år 1926 en äldre lag i ämnet med en »*Merchandise Marks Act*», enligt vilken förbjödes salubjudande och försäljning av sådana utländska varor, vilka genom brittiskt firmanamn eller varumärke eller dylikt givits sken av att vara brittiska, därest icke dessa märken åtföljas av uppgift om varornas ursprung. Vid sidan härav be- myndigades Board of Trade eller Ministry of Agriculture att som skydd för det inhemska näringslivet under vissa villkor föreskriva märkning, under alla omständigheter av vissa särskilda varuslag. En del kungörelser om märkning ha utfärdats, bland annat för vissa jordbruks- och träd- gårdsalster.

I 1922 års tulltaxa för Förenta Staterna föreskrives, att samtliga importerade varor, varå så utan skada kunnat ske vid varornas tillverkning eller framställning, skola vara försedda med märke, stämpel, inbränning eller etikett, utvisande ursprungslandet. Liknande märkning skall ske å samtliga importerade varors emballage.

I Tyskland, Frankrike och Italien finnas bestämmelser om märkning av vissa konserver m. m.

Såsom av dessa exempel framgår har systemet med ursprungsbeteckning för importerade varor vunnit allmän utbredning. Att det är avsett som skydd för inhemska näringsverksamhet är tydligt, och man synes icke ha tvekat att för detta syftemåls vinnande lämna vederbörande myndigheter synnerligen vidsträckta fullmakter att vid behov föranstalta om effektiv särskilning av importerad vara från inhemska.

Det ligger i öppen dag, vilken betydelse det skulle ha för vårt jordbruk i dess nuvarande vanskliga läge, om förbrukningen av svenska livsmedel kunde kraftigt ökas. För livsmedel synes ursprungsbeteckningen vara av särskilt stort värde, därför att de på grund av sin ömtålighet lätt taga skada av långa transporter, lagring o. s. v., vilket gör att importerade varor, även då de ursprungligen varit av lika god kvalitet som de svenska, ofta bliva försämrade innan de nå konsumenterna. Både producenter och konsumenter ha rättighet att fordra, att ursprunget klart anges. Om konsumenterna, efter införande av märkningstväng för importerade lantbruksprodukter, mot förmodan skulle visa sig lika gärna köpa dessa som svenska, har ju ingen skada skett, men mellanhänder kunde icke längre, såsom nu stundom torde ske, utgiva billigare importerad vara som svensk, ej heller vore det möjligt att härifrån exportera undermåliga utländska produkter under svensk skylt och dymedelst skada Sveriges anseende som exportland.

Här föreligger en möjlighet att gynna svensk näringsverksamhet utan att träda några berättigade intressen för när och utan att näringspolitiska meningsskiljaktigheter behöva inverka på avgörandet.

Med stöd av det anförda få vi alltså hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av bestämmelser om märknings-
tvång för importerade lantbruksprodukter och därmed
jämförliga varor.

Stockholm den 13 januari 1930.

Petrus Nilsson.

L. Tjällgren.

Oscar Ericson.

And. Henriksson.

Karl Andersson.

Per Andersson.

Ernst Svenson.

L. G. Bodin.

C. A. Reuterskiöld.

Alexander Nilsson.